

XXXIV. ročník semináře pro učitele dějepisu a občanské výchovy,
historiky, archiváře a další zájemce o dějiny

Česko-slovenské vztahy
Slovensko-české vztahy

Liberecký seminář 2025

Kriminalita v letech 1938/39–1989

18. – 20. srpna 2025

Technická univerzita Liberec, budova G, Univerzitní nám. 1410/1, Liberec

Pořádá katedra historie Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Národní archiv, Vzdělávací nadace Jana Husa a Krajská vědecká knihovna v Liberci pod patronací Česko-slovenské komise historiků a záštitou náměstka primátora statutárního města Liberec Ivana Langra.

Pondělí 18. 8. 2025

8.30–9.00 Prezence

9.00–9.30 Zahájení: představitelé pořádajících institucí

BLOK I. Základní referáty k tématu

- 9.30–10.00 **Jan KUKLÍK** (PF UK): Trestní právo a trestní politika v českých zemích a na Slovensku 1938–1948
- 10.00–10.30 **Jan RYCHLÍK** (FP TUL): Recepce a aplikace trestních zákoníků ve východní Evropě v době druhé světové války a komunistických režimů 1939–1989
- 10.30–11.00 **Jaroslav PAŽOUT** (FP TUL) – **Adam ZÍTEK** (NA): Vývoj kriminality a trestní politiky v Československu v letech 1948–1989
- 11.00–11.30 **Diskuse**
- 11.30–13.00 **Přestávka**

BLOK II. Kriminalita 1938/39–1945

- 13.00–13.20 **Jan HNĚLIČKA** (FP TUL – KVKL): Zkažení válkou? Nejmladší příslušníci československé zahraniční armády před polními soudy
- 13.20–13.40 **Zdeněk KRAVAR** (ZAO): Potírání kriminality ve Vládním obvodu Opava v době okupace ve světle spisů Státního zastupitelství Opava
- 13.40–14.00 **Pavla PLACHÁ** – **Magda VESELSKÁ** (ÚSTR): Kriminální trestné činy a jejich postih německými soudy v době okupace Československa na příkladu popravených v Drážďanech
- 14.00–14.20 **Pavel DUFEK** – **František FRŇKA** (NA): Kriminalita a kriminalizace vedení státem řízených podniků v letech 1946–1952
- 14.20–14.40 **Diskuse**
- 14.40–15.00 **Přestávka**

BLOK IIIa. Kriminalita 1945–1989

- 15.00–15.20 Ondřej KOLÁŘ – Lubomír HLAVIENKA (SZM):** Excesy a kriminalita příslušníků Rudé armády na území tzv. východních Sudet
- 15.20–15.40 Prokop TOMEK (VHÚ Praha):** Za další upevňování vojenské kázně a socialistické zákonnosti. Specifika vojenské kriminality
- 15.40–16.00 Miriama BALVIRČÁKOVÁ (ŠA Košice):** Súdne rehabilitácie obetí komunistického režimu 1968–1971. Prehodnocovanie politicky motivovaných procesov z pohľadu krajských sudcov a prokurátorov v Košiciach
- 16.00–16.20 Diskuze**

16.30 Dílčí exkurze

I. Zámek v Liberci – přízemí, 2. patro, kaple, vyhlídková věž

II. Výroba nanovláken a nanomateriálů (budova T Technické univerzity v Liberci)

19.00–22.00 Přátelské posezení účastníků a účastnic semináře

(v rámci posezení proběhne představení publikace Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě Narativ 1945. Interpretace, dezinterpretace, reinterpretace)

Úterý 19. 8. 2025

BLOK IIIb. Kriminalita 1945–1989

- 8:30–8:50 Tomáš VILÍMEK (ÚSD AV ČR):** Hospodářská kriminalita v podnikové sféře v období tzv. normalizace
- 8.50–9.10 Veronika PEHE – Petr KUPKA (ÚSD AV ČR):** Legální, nelegální, neformální. Sociální praxe drobného podnikání v pozdním socialismu
- 9.10–9.30 Christiane BRENNER (Collegium Carolinum):** Porušování pracovní povinnosti nebo socialistické morálky? Kriminalizace prostituce v socialistickém Československu

9.30–9.50 Klára PINEROVÁ (Hannah Arendt Institute for Totalitarianism Studies – ÚSD AV ČR): Zločin za mřížemi: Fungování nelegální ekonomiky a hierarchie v československých věznicích

9.50–10.15 Diskuse

10.15–10.30 Přestávka

IV. DIDAKTICKÝ BLOK I: Podcast

10:30–11:30 Česko-slovenské dějiny ve výuce: Jak vyučovat česko-slovenské dějiny, resp. české dějiny na Slovensku a slovenské dějiny v ČR? Do jaké míry to má ještě dnes – více než třicet let po rozpadu federace – smysl? Diskutují **Markéta FILLA** (ZŠ Poznávání), **Matěj ANDRÝS** (ZŠ 5. května Liberec) a **Alica VIRDZEKOVÁ** (Gymnázium, Varšavská 1 v Žiline), moderuje **Martin ŠTEFEK** (ÚSD AV ČR)

11.30–13.00 Přestávka

V. DIDAKTICKÝ BLOK II: Workshopy

13.00–14.00 Workshop I: Iva VACHKOVÁ (PedF UK): Kdo neokrádá stát, okrádá rodinu!

13.00–14.00 Workshop II: Milan DUCHÁČEK (FP TUL) – **Matěj ANDRÝS** (ZŠ 5. května Liberec): Exner vs. Vacátko: Filmové a literární reflexe kriminality jako didaktizovaný pramen

13.00–14.00 Workshop III: Markéta FILLA (ZŠ Poznávání): Černý trh za protektorátu Čechy a Morava. Gamifikace pro základní školu

Program v Krajské vědecké knihovně v Liberci

15:00–16:00 Prohlídka Krajské vědecké knihovny v Liberci včetně synagogy

BLOK VI. Filmový seminář

16.15–15.45 Michal ULVR (FP TUL): „Zvrhlíci“ – sexuální odchylky od normality padesátých let očima americké a československé společnosti a práva

- 16.45–17.15 **Petr BEDNAŘÍK** (FSV UK – ÚSD AV ČR): Téma kriminality v hrané produkci Československé televize v období normalizace
- 17.15–17.45 **Jan BÁRTA** (Sládečkovovo vlastivědné muzeum v Kladně): „Vona mi ho svedla!“. Znevažované téma a proměny reprezentace trestného činu znásilnění v české kinematografii 1945–1998
- 17.45–18.15 **Jaroslav KRATOCHVÍL**: Nepřijdou! A když přijdou, chytíme je! Špióni pohledem dokumentárního filmu
- 18.15–19.00 **Diskuze**
-

Středa 20. 8. 2025

Celodenní exkurze

I. skupina

Nový Bor (sklárny)

II. skupina

Jablonné v Podještědí (bazilika sv. Vavřince a sv. Zdislavy) a Lemberk (raně barokní zámek)

Bude upřesněno.

ZÁKLADNÍ INFORMACE

XXXIV. ročník semináře se uskuteční v budově G (Univerzitní nám. 1410/1), v posluchárně G 315 (3. patro).

Doprava

Použijte autobus č. 15, 19 nebo 29 z centra MHD Fügnerova ul., vystupte na zastávce Technická univerzita.

Účastnický poplatek za seminář (bez ubytování a stravy) činí **500,- Kč**. Účastníci/účastnice mohou zaplatit účastnický poplatek **bankovním převodem na č. ú. 305806603/0300, v.s. 315550** po přihlášení na seminář (viz modrý odkaz registrace níže) nebo **hotově při zahájení semináře**.

Pro české účastníky/účastnice upřednostňujeme platbu převodem. Slovenští účastníci/účastnice zaplatí poplatek v hotovosti na místě.

Pro studenty/studentky a důchodce/důchodkyně, členy ČSKH, přednášející a hosty je účast zdarma.

Zdanitelné plnění je prováděno v rámci ekonomické činnosti univerzity dle zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, a proto je v částce vložného zahrnuta daň z přidané hodnoty ve výši 21 %.

Přihlášky zasílejte **do 31. července 2025**

Učitelé/učitelky z ČR a SR mohou žádat o finanční příspěvek na účast na semináři. V případě zájmu se prosím zaregistrujte **do 10. června 2025**. Žádost o příspěvek proveďte v registračním formuláři kliknutím příslušného políčka. O případném udělení příspěvku a jeho výši budou uchazeči vyrozuměni nejpozději **do 20. června 2025**.

REGISTRACE

kontakt na organizátory:

tel. 48 53 54 224, 48 53 54 240

e-mail: lada.vondruskova@tul.cz, jaroslav.pazout@tul.cz

Další materiály k semináři i případné aktualizace programu naleznete na:

<http://cesko-slovenske-vztahy.cz/aktualni-rocnik>

Účastník semináře bere na vědomí, že jeho data budou zpracována pořadateli pro organizační účely a že v průběhu semináře budou pořizovány fotografie, které mohou být pořadateli použity pro účely prezentace a propagace.